

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Згідно з "Положенням про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців" самостійна робота - вид позааудиторної роботи студента навчального характеру, яка спрямована на вивчення програмного матеріалу навчального курсу.

Під час самостійної роботи студент повинен самостійно опрацювати конспекти лекцій, літературу, нормативні акти до тем, що виносяться на практичні заняття.

Формами самостійної роботи є:

- виконання домашніх завдань, доопрацювання матеріалів лекції;
- робота в інформаційних мережах, опрацювання додаткової літератури;
- складання конспектів тем, що виносяться для самостійного вивчення;
- анотації прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис тощо;
- написання есе (рефератів) за вузькоспеціальною проблематикою;
- переклади іноземних текстів встановлених обсягів;
- участь у студентських конференціях, конкурсах, олімпіадах та інших форм роботи.

Результати самостійної роботи студента оцінюються до початку екзаменаційної сесії, під час якої він має скласти «Дипломатія України та право зовнішніх зносин». За самостійну роботу студент отримує максимально 10 балів.

ТЕМИ для САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Історія кодифікації права зовнішніх зносин.
2. Робота Комісії міжнародного права над темою статусу дипломатичного кур'єра та дипломатичної пошти.
3. Європейська служба зовнішніх дій ЄС як орган у зовнішньополітичному механізмі ЄС.
4. Система органів зовнішніх зносин.
5. Постійні та тимчасові органи зовнішніх зносин.
6. Правовий статус і діяльність дипломатичних представництв.
7. Структура та персонал дипломатичного представництва.
8. Стадії акредитування глави дипломатичного представництва.

9. Привілеї та імунітети членів родини дипломатичного агента.
10. Імунітети та привілеї в дипломатичному праві: історія становлення.
11. Підстави припинення функцій дипломатичного персоналу.
12. Проблема надання дипломатичного притулку.
13. Правова природа дипломатичних привілеїв та імунітетів.
15. Привілеї та імунітети дипломатичного представництва.
16. Особисті привілеї та імунітети персоналу дипломатичного представництва.
17. Порядок встановлення дипломатичних зносин.
18. Порядок встановлення консульських відносин.
19. Функції консульської установи.
20. Персонал консульської установи.
21. Статус почесного консула.
22. Порівняльна характеристика привілеїв та імунітетів дипломатичних представництв і консульських установ за Віденською конвенцією 1961 р. та Віденською конвенцією 1963 р.
23. Порівняльна характеристика привілеїв та імунітетів дипломатичних агентів і консульських посадових осіб за Віденською конвенцією 1961 р. та Віденською конвенцією 1963 р.
24. Правовий статус і діяльність спеціальних місій.
25. Порядок заснування і функції представництв держав при міжнародних організаціях.

ТЕСТИ ДЛЯ МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

МОДУЛЬ 1

1. Встановлення дипломатичних відносин відбувається:
 - 1) на прохання якоїсь зі сторін;
 - 2) за взаємною згодою сторін;
 - 3) за рекомендацією дружніх країн;
 - 4) за рекомендацією ООН
2. Дипломатична місія закінчується:

- 1) при зміні класу дипломатичного представництва;
- 2) у разі перевиборів голови держави;
- 3) з відставкою глави уряду;
- 4) черговими виборами депутатів парламенту.

3. У посольстві можуть працювати громадяни держави перебування:

- 1) зі згоди акредитуючої держави;
- 2) з дозволу голови представництва;
- 3) за рекомендацією голови консульської установи;
- 4) тільки зі згоди цієї держави.

4. Конвенція про дипломатичні зносини прийнята:

- 1) в Гавані (Куба) у 1928 р.;
- 2) у Відні (Австрія) у 1961 р.;
- 3) у Відні (Австрія) у 1963 р.;
- 4) на віденському конгресі у 1815 р.

5. Дипломатичний корпус має право:

- 1) виступати з церемоніальних питань;
- 2) втручатися в питання внутрішньої політики;
- 3) критично висловлюватися про зовнішню політику;
- 4) заявляти колективні протести.

6. Чисельний склад дипломатичного представництва визначається:

- 1) главою представництва;
- 2) державою перебування;
- 3) акредитуючою державою;
- 4) дуаеном дипломатичного корпусу.

7. Основне завдання глави представництва:

- 1) контроль за дотримання договорів і угод;
- 2) захист інтересів акредитууючої держави;
- 3) участь у міжнародних конференціях;
- 4) виконання представницьких функцій.

8. Дипломат користується привілеями та імунітетами з моменту:

- 1) повідомлення МЗС про вступ на посаду;
- 2) прибуття в державу призначення;
- 3) початку виконання своїх обов'язків у державі перебування;
- 4) призначення на посаду.

9. Старшинство глав дипломатичних представництв визначається:

- 1) часом одержання акредитації;
- 2) датою призначення на посаду;
- 3) часом перетинання кордону країни перебування;
- 4) класом і датою вручення вірчих грамот.

10. Дипломатичний корпус очолюється дуаеном, який є:

- 1) дипломатом, рекомендованим МЗС країни перебування;
- 2) дипломатом старшим за класом і часом перебування в країні;
- 3) найбільш літнім главою дипломатичного представництва;
- 4) найбільш заслуженим і досвідченим дипломатом.

11. На дипломатичний персонал поширюється юрисдикція:

- 1) акредитууючої держави;
- 2) держави перебування;
- 3) обох держав;
- 4) держав — членів ООН.

12. Дипломатичне представництво є органом зовнішніх зносин:

- 1) тимчасовим;
- 2) постійним;
- 3) внутрішньодержавним;
- 4) міждержавним.

13. Відомості про старшинство дипломатичного персоналу повідомляються в:

- 1) особисту канцелярію глави держави;
- 2) секретаріат прем'єр-міністра;
- 3) протокольний відділ парламенту;
- 4) протокольний відділ МЗС.

14. Визнання держави де-юре означає:

- 1) визнання його політичної системи;
- 2) наявність дружніх відносин;
- 3) готовність підтримувати економічні відносини;
- 4) готовність підтримувати дипломатичні відносини.

15. Старшинство постійних представників при міжнародній організації універсального порядку визначається:

- 1) часом перебування на відповідній посаді;
- 2) за дипломатичним рангом глави представництва;
- 3) за алфавітним порядком назв держав;
- 4) датою акредитації глави представництва.

16. Постійні представники держав при міжнародній організації універсального порядку акредитовані:

- 1) при певній міжнародній організації;

- 2) у державі перебування міжнародної організації;
- 3) при міжрегіональній організації;
- 4) при ООН.

17. На дипломата, що проїжджає транзитом до місця призначення, поширюється юрисдикція:

- 1) акредитуючої держави;
- 2) держави призначення;
- 3) держав, через які він проїжджає;
- 4) держав, що підписали Конвенцію 1961 року.

18. Суперечки щодо тлумачення Віденської конвенції 1961 року вирішуються:

- 1) Верховним судом акредитуючої держави;
- 2) Верховним судом держави перебування;
- 3) Вищим міжнародним арбітражним судом;
- 4) Міжнародним судом ООН.

19. Постійні дипломатичні зносини здійснюються:

- 1) спеціалізованими установами;
- 2) спеціальними місіями;
- 3) дипломатичними представництвами;
- 4) проконсульськими установами.

20. Дипломатичним співробітникам забороняється:

- 1) брати участь у протокольних заходах;
- 2) наносити візити політичним діячам;
- 3) виступати з критикою на адресу уряду;
- 4) відвідувати мітинги і збори.

22. Дуаєн дипломатичного корпуса є:

- 1) гарантом прав диппредставництв;
- 2) посередником між дипкорпусом і МЗС;
- 3) гарантом привілеїв та імунітетів дипкорпусу;
- 4) захисником прав іноземних громадян.

23. Відкличні грамоти вручаються главі держави перебування:

- 1) прес-аташе посольства;
- 2) тимчасовим повіреним у справах;
- 3) послом, який залишає країну;
- 4) знову призначеним послом.

24. Вручення нових вірчих грамот необхідно у разі:

- 1) переобрання президента в державі перебування;
- 2) зміни в класі глави дипломатичного представництва;
- 3) зміни глави кабінету міністрів;
- 4) перевиборів парламенту.

25. Функції глави дипломатичного представництва припиняються з:

- 1) остаточним виїздом із країни перебування;
- 2) прибуттям нового глави дипломатичного представництва;
- 3) врученням відкличних грамот главі держави перебування;
- 4) врученням вірчих грамот новим послом главі держави перебування.

26. Спрямування спеціальної місії відбувається за:

- 1) рекомендацією суміжної держави;
- 2) взаємною згодою сторін;
- 3) проханням однієї зі сторін;

4) рекомендацією ООН.

27. Кількісний склад спеціальної місії обумовлений:

- 1) можливостями приймаючої держави;
- 2) потребами направляючої держави;
- 3) домовленістю між державами;
- 4) розумними межами.

28. Члени спеціальної місії повинні бути громадянами:

- 1) акредитуючої держави;
- 2) приймаючої держави;
- 3) обох держав (нарівно);
- 4) будь-якої держави — члена ООН.

29. На главу спеціальної місії поширюється юрисдикція:

- 1) приймаючої держави;
- 2) держави, яка посилає;
- 3) держави, через територію якої проїжджає член спеціальної місії;
- 4) будь-якого суб'єкта міжнародного права.

30. Зняти імунітети і привілеї з експертів ООН може:

- 1) Генеральний секретар ООН;
- 2) керівник групи експертів;
- 3) Рада Безпеки ООН;
- 4) держава, громадянами якого є експерти.

МОДУЛЬ 2

1. Керівництво зовнішньою політикою України здійснює:

- 1) Президент;

- 2) Верховна Рада України;
- 3) Міністр закордонних справ;
- 4) Прем'єр-міністр Голова Уряду.

2. Дипломатичні переговори ведуться з метою:

- 1) підтримки дружніх відносин;
- 2) пошуку взаємоприйнятих рішень;
- 3) обміну думками з існуючих проблем;
- 4) досягнення розумної угоди.

3. У дипломатичному праві держава перебування має право:

- 1) піддати дипломата карному переслідуванню;
- 2) позбавити дипломата імунітетів і привілеїв;
- 3) оголосити дипломата персоною “нон-грата”;
- 4) зажадати від дипломата дати свідчення.

4. Влада держави перебування може вступати в приміщення дипломатичного представництва тільки за згодою:

- 1) члена дипломатичного персоналу;
- 2) глави дипломатичного представництва;
- 3) глави консульської установи;
- 4) працівника консульського персоналу.

5. Агреман в обов'язковому порядку запитується на:

- 1) главу дипломатичного представництва;
- 2) главу консульської установи;
- 3) тимчасового повіреного в справах;
- 4) військового аташе.

6. Вірчі грамоти підписує:

- 1) глава держави;
- 2) глава уряду;
- 3) міністр іноземних справ;
- 4) голова парламенту.

7. Основне завдання дипломатичного представництва:

- 1) зміцнення міжрегіональних зв'язків;
- 2) розвиток дружніх відносин;
- 3) розширення військового співробітництва;
- 4) дипломатичний захист місцевих громадян.

8. Міністерство закордонних справ країни перебування надає імунітети особам, які мають:

- 1) цивільний паспорт;
- 2) дипломатичний паспорт;
- 3) службовий паспорт;
- 4) вид на проживання.

9. Імунітет звільняє дипломата від юрисдикції:

- 1) акредитуючої держави;
- 2) приймаючого держави;
- 3) держав — членів ООН;
- 4) Міжнародного Суду ООН.

10. Позбавити імунітетів генерального секретаря ООН може:

- 1) Рада Безпеки ООН;
- 2) Генеральна Асамблея ООН;
- 3) Генеральний секретар ООН;

4) Спеціалізована установа ООН.

11. Дипломатичні привілеї і імунітети кодифіковані:

- 1) Віденською конвенцією 1961 р.;
- 2) Віденською конвенцією 1963 р.;
- 3) Гаванською конвенцією 1928 р.;
- 4) Віденським конгресом 1815 р.

12. Митні пільги дипломатичним співробітникам надаються:

- 1) Віденською конвенцією 1961 року;
- 2) на основі взаємності;
- 3) в порядку ввічливості;
- 4) згідно зі звичаями.

13. Віддільські консульства були створені в:

- 1) 80-х роках XIX ст.;
- 2) 10-х роках XX ст.;
- 3) 20-х роках XX ст.;
- 4) 50-х роках XX ст.

14. Імунітети і привілеї дипломата закінчуються при:

- 1) оголошенні дипломата персоною нон-грата;
- 2) розриві дипломатичних відносин;
- 3) остаточному виїзді дипломата з країни перебування;
- 4) початку двосторонніх воєнних дій.

15. Порушення дипломатичних імунітетів і привілеїв призводять до:

- 1) небажаних політичних наслідків;
- 2) розриву дипломатичних відносин;

- 3) застосуванню заходів військового характеру;
- 4) погіршенню відносин між державами.

16. Зняти імунітети з члена спеціальної місії має право:

- 1) держава, яка посилає;
- 2) приймаюча держава;
- 3) держава, через територію якої проїжджає член спеціальної місії;
- 4) Рада Безпеки ООН.

17. Метою спеціальної місії є:

- 1) обмін думками з питань взаємного співробітництва;
- 2) вирішення питань війни і миру;
- 3) створення військово-політичного союзу;
- 4) розгляд визначених питань.

18. Спеціальна місія має характер:

- 1) консультативний
- 2) постійний
- 3) ознайомлювальний;
- 4) офіційний.

19. Архіви спеціалізованої установи ООН недоторканні:

- 1) протягом 75 років;
- 2) до рішення місцевих органів влади;
- 3) до припинення функціонування установи;
- 4) в будь-який час незалежно від місцезнаходження.

20. Матеріальний збиток спеціалізованій установі відшкодовують:

- 1) влада держави перебування;

- 2) влада акредитуючої держави;
- 3) Організація Об'єднаних Націй;
- 4) особи, винні в нанесенні збитку.

21. Кур'єр спеціальної місії має бути:

- 1) громадянином держави перебування;
- 2) громадянином держави, що представляється,
- 3) співробітником диппредставництва;
- 4) людиною без громадянства.

22. Діяльність спеціалізованої установи має характер:

- 1) представницький;
- 2) політичний;
- 3) функціональний;
- 4) діловий.

23. Розбіжності, що виникають з тлумачення чи застосування Конвенції ООН 1976 року, передаються на розгляд:

- 1) Генерального секретаря ООН;
- 2) Міжнародного суду;
- 3) Арбітражного суду;
- 4) Ради Безпеки ООН.

24. Конвенція про привілеї та імунітети спеціалізованих установ ООН може бути переглянута за вимогою:

- 1) Генеральної Асамблеї ООН;
- 2) Ради Безпеки ООН;
- 3) кваліфікованої більшості держав — членів ООН;
- 4) однієї третини держав, що приєдналися до конвенції.

25. Юридичною підставою для визнання делегації спеціальною місією, а членів делегації членами спеціальної місії є:

- 1) повноваження місії і дипломатичний паспорт її керівника;
- 2) взаємна домовленість зацікавлених сторін;
- 3) рішення суб'єкта міжнародного права, який її представляє;
- 4) визнання повноважень місії зацікавленими сторонами.

26. Суб'єкт міжнародного права:

- 1) приймає спеціальні місії за рекомендацією ООН;
- 2) приймає спеціальні місії за домовленістю;
- 3) не зобов'язаний приймати спеціальні місії;
- 4) зобов'язаний приймати спеціальні місії.

27. Мзс держави перебування заздалегідь повідомляється про:

- 1) склад спеціальної місії і часу її перебування;
- 2) термінах перебування спеціальної місії;
- 3) склад і дату прибуття спеціальної місії;
- 4) часу від'їзду спеціальної місії

28. Позбавити імунітетів керівника спеціальної місії може:

- 1) держава перебування;
- 2) акредитуюча держава;
- 3) дипломатичне представництво;
- 4) консульська установа.

29. Порушення імунітетів і привілеїв глави дипломатичного представництва розглядається як:

- 1) нанесення збитку престижу акредитуючої держави;

- 2) нанесення збитку престижу дипломатичного корпусу;
- 3) провина, на яку не варто звертати увагу;
- 4) образа офіційної особи.

30. Відповідальність за провину дипломата покладено на:

- 1) дипломатичне представництво;
- 2) акредитуючу державу;
- 3) державу перебування;
- 4) дипломатичний корпус.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Нормативно-правові акти

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>.
2. Конвенція про привілеї та імунітети Організації Об'єднаних Націй від 13 лютого 1946 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_150#Text
3. Конвенція про привілеї та імунітети спеціалізованих установ ООН від 21 листопада 1947 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_170#Text
4. Віденська конвенція про дипломатичні зносини від 18 квітня 1961 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_048#Text
5. Конвенція про охорону персоналу Організації Об'єднаних Націй та зв'язаного з нею персоналу від 09 грудня 1994 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_025#Text
6. Віденська конвенція про представництво держав у їх відносинах з міжнародними організаціями універсального характеру від 14 березня 1975 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_254#Text
7. Конвенція про спеціальні місії від 8 грудня 1969 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_092#Text
8. Віденська конвенція про консульські зносини від 4 квітня 1963 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_047#Text

9. Конвенція держав-учасниць ГУУАМ про взаємне надання допомоги з консульських питань від 7 червня 2001 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_097#Text

10. Про дипломатичну службу: Закон України від 20 вересня 2001 р. № 2728-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2449-19#Text>

11. Про дипломатичні ранги України: Закон України від 28 листопада 2002 р. № 253-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/253-15#Text>

12. Про затвердження Положення про Представництво Міністерства закордонних справ України на території України: Постанова Кабінету Міністрів України від 25 липня 2002 р. № 1050. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1050-2002-п#Text>

13. Про відкриття дипломатичних або консульських представництв України: Постанова Верховної Ради України від 3 березня 1993 р. № 3037-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3037-12#Text>

14. Про Положення про дипломатичні представництва та консульські установи іноземних держав в Україні: Указ Президента України від 10 червня 1993 р. № 198/93. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/198/93#Text>

15. Про Міністерство економіки України: Указ Президента України від 23 жовтня 2000 р. № 1159/2000. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/634/2011#Text>

16. Про відкриття дипломатичних або консульських представництв України: Постанова Верховної Ради України від 3 березня 1993 р. № 3037-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3037-12#Text>

17. Про Положення про дипломатичні представництва та консульські установи іноземних держав в Україні: Указ Президента України від 10 червня 1993 р. № 198/93. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/198/93#Text>

18. Про затвердження Положення про акредитацію співробітників дипломатичних і консульських установ іноземних держав, міжнародних організацій та їхніх представництв, інших іноземних організацій: Наказ Міністерства закордонних справ України від 13 січня 2003 р. № 11. URL:

Основна література

1. Гулієв А. Д. Право зовнішніх зносин: підручник. Київ: НАУ, 2012. 488 с.
2. Гуменюк Б. І. Основи дипломатичної та консульської служби: навч. посіб. Київ: Либідь, 1998. 248 с.
3. Дипломатичне і консульське право. Підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2006. 372 с.
4. Дипломатическое и консульское право: Учеб.-метод. пособие / М. А. Баймуратов (сост.). Одесса: Одесский гос. ун-т; Юрид. ин-т, 1996. 28 с.
5. Лященко, Т. М. Правовий статус дипломатичних представництв: монографія. К. : ПП Баришев К.В., 2008. 190 с.
6. Міжнародні організації : навч. посібник / за ред. О. С. Кучика, ЛНУ ім. І. Франка. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2007. 749 с.
7. Право зовнішніх зносин. Дипломатичне право міжнародних організацій. Право спеціальних комісій. Консульське право / упоряд. Ю. В. Алданов [та ін.]. К. : Видавничий дім "Промені", 2003. 784 с.
8. Репецький В. М. Дипломатичне і консульське право. 2-е вид., переробл. і доповн. Київ: Знання, 2006. 372 с.
9. Сагайдак О.П. Дипломатичний протокол та етикет: підручник. 2-ге вид., випр. К. : Знання, 2012. 262 с.
10. Сардачук П. Д., Кулик О. П. Дипломатичне представництво: організація і форми роботи. Навчальний посібник. Київ: Україна, 2001. 176 с.
11. Федчишин С. А. Дипломатичне представництво України за кордоном: сучасні проблеми організації та правового забезпечення: монографія / за заг. ред. Н. П. Матюхіної. Харків: ФІНН, 2011. 264 с.
12. Чугаєнко Ю.О. Дипломатичний і міжнародний діловий протокол та етикет: навч. посіб. / Ю. О. Чугаєнко. К. : Нац. акад. упр., 2011. 164 с.

Додаткова література

1. Асланян А. Г. Адміністративно-правові засади діяльності дипломатичних представництв іноземних держав в Україні // *Вісн. Харк. Нац. ун-ту внутр. справ.* Харків. 2010. № 4 (51), ч. 2. С. 87-96.

2, Блажей В. В. Правові засади організації дипломатичної служби України (за національним законодавством) // *Наук. вісн. дипломат. акад. України.* Вип. 1. Київ, 1998. С. 178–186.

3. Гуменюк Б. Встановлення дипломатичних відносин, відкриття дипломатичних представництв, припинення дипломатичної місії // *Політика і час.* 1997. 5 (№ 5-6). С. 70-75.

4. Єфремова К. В., Маринів І. І. Визнання держави в сучасному міжнародному праві (на прикладі Косово) // *Право та інноваційне суспільство: електрон. наук. вид.* 2020. № 2 (15). URL: http://apir.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/Yefremova_Maryniv15.pdf

5. Кондик О.П. Міжнародно-правові аспекти реалізації функції ведення переговорів дипломатичними представництвами у сучасних умовах. *Науковий вісник Ужгородського національного університету.* Серія : Право. 2014. Вип. 29(2). С. 253-258

6. Лозінська С. В. Використання діяльності почесних консулів в роки незалежності України // *Вісн. Хмельн. ін-ту регіон. управління та права. Наук. часоп.* 2002. № 1. С. 142-146.

7. Лозінська С. В. Зародження і становлення правового інституту консульства в Україні // *Вісн. Хмельн. ін-ту регіон. управління та права. Наук. часоп.* 2002. № 3. С. 157-161.

8. Музика А. І. Функціональні завдання постійних дипломатичних представництв та засоби їх здійснення *Держава і право. Юрид. і політ. науки.* 2006. Вип. 34. С. 523-529.

9. Онищенко О.А. Порівняння правового статусу дипломатичних агентів і консульських посадових осіб у сучасному міжнародному праві. *Держава та регіони.* Сер. : Право. 2014. № 2. С. 124-127.

10. Павлиш С. До питання про правовий статус консула // *Підприємництво, госп-во і право*. 2002. № 8. С. 90-93.

11. Святун О. В. Сучасні тенденції розвитку інституту консульського захисту. *Актуальні пробл. міжнар. відносин*; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка; Ін-т міжнар. відносин. 2010. Вип. 90 (ч. 1). С. 175-177.

12. Степаненко К. В. Правове регулювання забезпечення прав і свобод громадян України за кордоном органами виконавчої влади. *Наук. вісн. Дніпропетр. держ. ун-ту внутр. справ України*. 2007. № 4 (35). С. 255-263.

13. Ясуник Л.І. Правові засади діяльності дипломатичних представництв України за кордоном. *Європейські перспективи*. № 6. 2014. С. 98-104.

Інтернет-ресурси.

Електронний архів-репозитарій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).